

MASWALI YA CHOZI LA HERI

AMOBI SOFT COPY PUBLISHERS

Transparency, Honesty and Accountability Defined

MASWALI YA **CHOZI LA HERI**

Prefer Calling Sir Obiero
Amos @ 0706 851 439 for
Marking Schemes

MUST WATCH FOR ALL FORM THREE & FORM STUDENTS

ACTED SET BOOKS VIDEOS.

Details Inscribed in each. Delivered Via Telegram.

WhatsApp/Sms/Call Sir Obiero Amos

0706 851 439

&

Prefer Calling Sir Obiero Amos @ **0706 851 439**
For The Marking Scheme

1) "Mwanangu, usimpake tope baba yako. Amekulea kwa miaka yote hii kama mwanawe, japo kwa kweli hakuzaa wewe."

(a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 4)*

(b) *Kwa kurejelea wahusika wengine wanne wa kike katika riwaya, thibitisha matatizo manne yaliyowakumba katika jamii ya Chozi la Heri. (alama 4)*

2) "Haiwezekani! Hili haliwezekani! Itakuwa kama kile kile kisa cha yule kiongozi wa kiimla wa kike; yule anayesimuliwa katika visakale vya majirani zetu."

(a) *Eleza mkutadha wa dondoo hili. (alama 4)*

(b) *Onesha jinsi wahusika wa kike katika riwaya walivyojitahidi kuleta mabadiliko yenye*

(c) *manufaa katika nchi ya Wahafidhina. (alama 16)*

3) ."Ni kweli watu wana haki ya kusamehewa, kwani hakuna binadamu hata mmoja aliyekamilika." Kwa kurejelea riwaya, jadili kauli hii.

4) "Hakujali kuwa amemwacha mwenzake akitapatapa na maumivu ya kusalitiwa." Onesha vile mwandishi ameshughulikia maudhui ya usaliti.

5) ."Mtu anayekusikiliza atadhani kwamba umekulia katika mazingira sawa na Sisi wanyonge ambao uwepo wetu unaamuliwa na matajiri."

- (a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (Alama 4)*
- (b) *Fafanua tamathali ya usemi iliyotumika na msemaji wa kauli hii.. (Alama 4)*
- (c) *Fafanua sifa za mrejelewa katika kauli hii. (Alama 12)*

6) "Wakati wa mabadiliko umefika. Wimbi la mabadiliko limevamia jamii yetu." Jadili mabadiliko yaliyotokea na athari zake katika nchi ya Wahafidhina.

7) Ndio. Sijui kwa nini watu hawa hawajifunzi kutokana na majanga yanayowakumba wenzao...

- (a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (Alama 4)*
- (b) *Onesha changamoto zilizomkabili msemaji na wenzake katika kuwashughulikia wanaolengwa katika siku za awali. (Alama 6)*
- (c) *Fafanua majanga kumi yanayowakabili watu wa rika la warejelewa katika dondoo. (Alama 10)*

8) "Ni kweli binti yangu, kwa kutumia falsafa hii, una haki ya kusema Sisi tu watoto wa miaka hamsini."

- (a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 4)*
- (b) *Eleza maana ya kauli: 'tu watoto wa miaka hamsini' kwa mujibu wa dondoo. (alama 2)*
- (c) *Tetea ukweli wa kauli hii kwa kurejelea matukio katika riwaya. (alama 14)*

9) "Nilipojaribu kuukata mkono niliostahili kuubusu yalinifika ya kunifika.

- (a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (Alama 4)*
- (b) *Fafanua mambo mbalimbali yaliyomfika anayesema maneno katika dondoo hili. (Alama 8)*
- (c) *Ridhaa aliyapitia maisha kama ya mhusika kwenye dondoo. Yataje. (Alama 8)*

10) "Moja ya mambo yanayijitokeza katika Chozi la Heri ni migogoro ya kinasaba." Jadili.

11) Jadili maudhui ya nafasi ya mwanamke katika riwaya ya Chozi la Heri.

12) "Si kufua, si kupiga deki, si kupika, almradi kila siku ilikuwa na adha zake."

- a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 4)*
- b) *Eleza mbinu ya lugha ambayo imetumika kwenye dondoo. (alama 2)*
- c) *Eleza kwa kifupi madhila aliyoyataja msemaji. (alama 2)*
- d) *Eleza kwa mifano jinsi haki za watoto zimekiukwa katika riwaya ya Choji la Heri. (alama 10)*

13) "Hakuna msiba usiokuwa na mwenzake."

- a) *Eleza muktadha wa dondoo hili. (Alama 4)*
- b) *Eleza tamathali ya usemi katika dondoo hili.*
- c) *Eleza sifa za anayerejelewa.*
- d) *Fafanua matatizo wanayoyapitia wakimbizi wa ndani kwa ndani.*

14) "Mabadiliko ni aushi". Huku ukirejelea riwaya ya Choji la Heri, thibitisha kauli hii.

15) Eleza jinsi Uongozi bora umedhihirika katika riwaya ya chozi la heri

16) Onyesha jinsi Udhaifu wa uongozi umebainika katika jumuiya ya chozi la heri

- 17) Fafanua Mbinu ambazo viongozi wanatumia kujidumisha mamlakani katika chozi la heri
- 18) Ukiukaji wa haki za binadamu ni jambo la kawaida katika chozi la heri. Jadili
- 19) Utamaduni umeangaziwa kwa mapana katika chozi la heri. Jadili
- 20) Eleza jinsi mwanamke amesawiriwa kwa njia chanya katika riwa ya chozi la heri
- 21) Riwaya ya chozi la heri imemsawiri mwanamke kwa njia hasi .jadili
- 22) Eleza jinsi mwanamke anavyoendeleza ukiukaji wa haki za binadamu katika chozi la heri
- 23) Jadili Nafasi ya vijana katika ujenzi wa jamii

- 24) Fafanua jinsi Vijana wamechangia kurudisha nyuma maendeleo ya jamii katika chozi la heri
- 25) Dhuluma imekita mizizi katika jumuiya ya chozi la heri. Jadili
- 26) Eleza jinsi Suala la ukoloni mamboleo limejitokeza katika riwaya ya chozi la heri
- 27) Suala la ufisadi limeshughulikiwa katika Chozi la heri kwa njia mbalijnbali. Fafanua njia hizo
- 28) Fafanua matumizi ya mbinu ya Sadfa katika chozi la heri
- 29) Hotuba ni kipengele cha kimundo. Eleza jinsi kipengele hiki kimetumiwa katika kufanikisha ploti wa riwaya ya chozi la heri
- 30) Fafanua matumizi ya mbinu ya Ugizaji/Tamthilia ndani ya riwaya ya chozi la heri

- 31) Eleza ufaafu wa anwani Chozi la Heri
- 32) Athari ya vita katika nchi ya Wafidhina ni kioo cha bara la Afrika.
Jadili
- 33) Jadili dhana ya chozi katika riwaya ya Chozi la Heri
- 34) Mwanamke katika jamii hii ametwezwa na kutwazwa jadili
- 35) Akikosa la mama hata la mbwa huamwa kwa kurejelea methali hii
eleza umuhimu wa mashirika ya misaada
- 36) Jamii ya Chozi la Heri ni taswira ya jinsi ukabila unavyoathiri bara la Afrika
- 37) Malezi ya watoto katika riwaya ya Chozi la Heri ndicho kitovu cha ufanisi na matatizo yote yanayowapiku watoto

- 38) Utumizi wa afyuni katika jamii umeleta mathara mengi . Thibitisha
- 39) Jadili athari na dhiki zinazotokana na uongozi mbaya
- 40) Mla, naye huliwa zamu yake ikifika . kwa kurejelea riwaya ya Chozi la Heri thibisha ukweli wa kauli hiyo
- 41) Riwaya ya Chozi la Heri imejaa aina mbalimbali za migogoro jadili.
- 42) Uozo wa maadili na kuvunjwa kwa haki ni jambo ambalo lilikuwa la kawaida katika nchi ya Wahafidhina. Thibitisha
- 43) Riwaya ya Chozi la Heri ni ya Utamaushi jadili kauli hii
- 44)

MASWALI ZAIDI YA MUKTADHA

Tia dondoo katika muktadha wake

- 1) “Hii ni baraka kutoka kwa Mwenyezi Mungu. Mungu amenifidia yule mwanangu aliyekufa”

- 2) “ Usiku umekuwa mpevu, twende tusije tukamtia mama kiwewe”
- 3) “ Huenda nikapata mbinu ya kujinasua baadaye”
- 4) “ Di, usijali. Mimi nitawakimu kwa viganja hivi vyangu. Hamtapungukiwa na lolote”
- 5) “Basi Doc, nakubaliana na rai yako”
- 6) “ Huyu hapa ameletwa na wasamaria wema leo asubuhi”
- 7) “ Je ni yule aliyeletwa jana usiku wa kuamkia jana”
- 8) “ Hatuwezi kumkabidhi mzee wetu huyu kifaranga kitekite hivi, tutakuwa tunampagaza uzazi”
- 9) “ Yako ya arubaini imefika”
- 10) “ Wenye hadhi na mali wanahitaji wafanyikazi wa kuwaendelezea biashara zao”

- 11) “ Usiwe na mawazo finyu na hasi kuhusu kumpanga mtoto”
- 12) “ Karibuni naona mmetuletea kilaika”
- 13) “ Tulipata ombi lenu kuhusiana na suala la kumpanga mojawapo wa watoto wetu”
- 14) “ Ndugu zako wako hai na bila shaka mtakutana”
- 15) Yote haya yamewezekana kutokana na mwongozo mlionipa nyinyi. Zaidi , utulivu nilioupata nilipoambulia familia hii ulinipa msukumo kila mara nilipokabiliwa na ndaro
- 16) “ Njoo nikujuze kwa yule binamu vuuk ambaye hukwambia habari yake kila mara”
- 17) “ Atanguliaje kisimani hunywa maji maenge”
- 18) “ Mlaani shetani”

- 19) “ Huyu ana imani”
- 20) “ Umu hawa ni marafiki wangu wa chanda na pete. Ni watu wakarimu na wenye imani”
- 21) “ Nashukuru kwa kunielekeza kwa wazazi wetu hawa”
- 22) Wote wawili walitazamana, kila mmoja akiapa moyoni kuwa amewahi kumwona kiumbe huyu mahali.
- 23) Kweli mimi nilikuwa sikio la mbuzi ambalo nyanya alizoea kusema husikia chunguni
- 24) “ Leo waonaje tukiwajaribu mababe wetu? Ni vizuri kuanza mapema kabla ya jua la utosini”
- 25) “ Mama zenu walienda wapi?”

- 26) “ peace be with you”
- 27) “ Kweli milima ndiyo haikutani”
- 28) “ Nahisi kama nasimulia kisa kirefu chenye mwisho mwema”
- 29) “ Si kwamba sijawatafuta hamna kituo cha polisi ambacho sijabisha hodi”
- 30) “ Haiwezekani! Hili haliwezekani! Itakuwa kama kile kisa cha yule kiongozi wa kiimla wa kike”

MASWALI YA SIFA ZA WAHUSIKA NA UMUHIMU WAO

Jadili sifa za wahusika wafuato na umuhimu wao;

- Ridhaa
- Mwangeka
- Mwangemi
- Umulkheri
- Lunga
- Bwana Kaizari

- Mwekevu
- Mzee Mwimo msubili
- Tila
- Kairu
- Zohali
- Mwanaheri
- Chandachema
- Neema
- Sauna
- Pete
- Mwaliko
- Mwlimu Dhahabu
- Dickson
- Bwana Maya
- Naomi
- Mzee Kedi
- Hazina

MASWALI YA MBINU ZA LUGHA NA TAMATHALI ZA USEMI

Jadili mbinu zifuatazo zilivyotumika katika riwaya ya Chozi la Heri

- ❖ Jazanda
- ❖ Taharuki
- ❖ Kisengerenyuma

- ❖ Barua
- ❖ Ndoto
- ❖ Kinaya
- ❖ Taswira
- ❖ Swali balagha
- ❖ Sadfa
- ❖ majazi